

Spis treści

Od redakcji	7
BISKUP	
Jerzy Dygdała, <i>Szersze tło zabiegów króla Stanisława Augusta o biskupstwo warmińskie dla Ignacego Krasickiego</i>	11
Ks. Władysław Nowak, <i>Czynności pontyfikalne biskupa warmińskiego Ignacego Krasickiego</i>	29
Ks. Adam Ornatek, <i>Kontakty biskupa Ignacego Krasickiego ze Stolicą Apostolską</i>	47
Aneks	59
NA WARMII	
Stanisław Achremczyk, <i>Warmia w czasach Ignacego Krasickiego</i>	65
Ks. Andrzej Kopiczko, <i>Warmińsko-pruskie otoczenie Krasickiego</i>	79
Jerzy Sikorski, <i>Warmińskie rezydencje Krasickiego</i>	93
Magdalena Górka, <i>Krasickiego kolekcje dzieł sztuki</i>	103
Alina Żórawska–Witkowska, <i>Krasicki a muzyka</i>	125
PISARZ	
Sante Graciotti, <i>Lidzbark Krasickiego: od miejsca fizycznego do przestrzeni poetyckiej</i>	143
Krystyna Stasiewicz, <i>Proza Krasickiego</i>	157
Krzysztof M. Dmitruk, <i>O sztuce pisarskiej Krasickiego</i>	171

Mikołaj Szymański, <i>Krasicki a Plutarch</i>	199
Alina Aleksandrowicz, <i>Ignacy Krasicki na dworach i o dworach magnackich</i>	205
Maciej Parkitny, <i>Ignacego Krasickiego świadomość historyczności</i>	221
Teresa Kostkiewiczowa, <i>Krasicki — perspektywy badań twórczości</i>	243

RECEPCJA

Jerzy Snopek, <i>Recepcja twórczości Krasickiego w XVIII wieku. Próba spojrzenia</i>	263
Zbigniew Goliński, <i>Krasicki w kulturze polskiej XIX wieku</i>	277
Józef Tomasz Pokrzywniak, <i>Ignacy Krasicki w monograficznych ujęciach historyków literatury</i>	303
Janusz Jasiński, <i>Recepcja Krasickiego w Prusach Wschodnich w XIX wieku</i>	321
Mieczysław Klimowicz, <i>Krasicki wobec innych kultur</i>	341
Aneks	357
Indeks osobowy	360

Od redakcji

Historycy literatury polskiej, zwłaszcza starszego pokolenia — ale także młodszy, których ciekawią dzieje uprawianej dyscypliny naukowej — często przywołują Zjazd Naukowy im. Ignacego Krasickiego, jaki w 1935 r. w dwusetną rocznicę urodzin autora *Satyr* i *Monachomachii* przez trzy dni w kilku sekcjach obradował we Lwowie. Zjazd ten zgromadził imponującą liczbę uczonych humanistów: historyków literatury zajmujących się XVIII w. i innymi epokami, komparatystów, teoretyków literatury i nauczania polonistycznego, a także badaczy sztuki i dziejów politycznych Polski. Związana z Ignacym Krasickim rocznica stała się swoistym świętem ówczesnych humanistów i wydarzeniem o takiej randze, że na przedsięwzięcie naukowe i organizacyjne o podobnym charakterze przyszło środowisku naszemu czekać lat kilkadziesiąt. Uczestnicy Zjazdu refleksją swą starali się ogarnąć nie tylko osobę i piarstwo XBW, lecz także ważne wówczas problemy historii literatury oraz dydaktyki szkolnej. Wygłoszone referaty i towarzyszące im dyskusje rozjaśniły wiele problemów związanych z twórczością Krasickiego oraz stanowiły swoisty impuls dla badań w różnych dziedzinach nauki o literaturze.

Przypominamy charakter i znaczenie Zjazdu Lwowskiego, obradującego w mieście bliskim miejscu urodzenia i związanym z edukacją przyszłego pisarza, w czasie mijającej właśnie dwusetnej rocznicy śmierci tego Autora, który zajmuje wysokie i trwałe miejsce w naszym kulturowym dziedzictwie. Od Zjazdu w 1935 r. napisano o Krasickim wiele, między innymi dzięki zbierackim i filologicznym pracom jednego z głównych organizatorów tamtego spotkania — Ludwika Bernackiego, który pozostawił nieocenione, ale też dobrze wykorzystane przez następców materiały. Jednak — jak to zwykle bywa z postaciami nieprzeciętnymi i z twórczością wybitną — wylaniają się coraz to nowe pytania i problemy: biograficzne, związane z publiczną działalnością biskupa i pisarza, filologiczne, a także interpretacyjne, formułowane w nowej sytuacji metodologicznej badań literackich na przełomie drugiego i trzeciego tysiąclecia kultury europejskiej.

Okoliczności rocznicowe wydały się stosowną motywacją podjęcia refleksji nad tymi wszystkimi kwestiami przez badaczy nowych już pokoleń, z natury rzeczy jednak zobowiązanych do kontynuowania dzieła uczonych trwale wpisanych w historię nauki o literaturze polskiej. Decyzja o zorganizowaniu spotkania naukowego na Ziemi Warmińskiej, gdzie Ignacy Krasicki spędził

niemal połowę niezwykle czynnego życia i gdzie napisał swoje najważniejsze dzieła, wydała się tym razem naturalna i oczywista. Obrady w Olsztynie i w Lidzbarku Warmińskim potraktowano również jako szansę autoprezentacji naukowego środowiska humanistycznego, które wcześniej dawało dowody żywego zainteresowania postacią Krasickiego i jego związkami z tą ziemią. Do udziału w konferencji zaproszeni zostali specjaliści z różnych dziedzin: badacze historii Warmii w XVIII w., opisujący znamiona dramatycznego czasu historycznego oraz atmosferę życia i otoczenia pisarza; historycy dziejów Kościoła, odsłaniający — ciągle niedostatecznie rozpoznaną, a nawet fałszywie przedstawianą — działalność Krasickiego jako biskupa; historycy sztuki i muzyki, dociekający przejawów szczególnej aktywności pisarza jako mecenasa i odbiorcy sztuk; oraz historycy literatury, zainteresowani ciągle nie odkrytymi cechami pisarstwa Krasickiego (w dziedzinie wizji świata, poetyki, stosunku do tradycji literackiej) oraz funkcjonowaniem i odbiorem jego twórczości w następnych stuleciach.

Może właśnie ten interdyscyplinarny charakter przedstawionych na konferencji i zebranych w tej książce prac mógłby być usprawiedliwieniem ich zróżnicowanego charakteru w zakresie kształtu pisarskiego, korzystania ze źródeł i z literatury przedmiotu, w badawczej dociekliwości i odkrywczości wniosków. W istocie bowiem sąsiadują tu ze sobą rozważania oparte na nieznanym wcześniej materiałach i dokumentach oraz wypowiedzi zawierające się metodą wstępnych przybliżeń i oglądów wybiórczych; wywody wszechstronnie uargumentowane i opinie dyskusyjne, ale nie nawiązujące dialogu z odmiennymi sądami w tych samych kwestiach. Publikujemy je tutaj na odpowiedzialność autorów, w przekonaniu, że książka ta — podobnie jak materiały Zjazdu Lwowskiego — jest zarówno dokumentem stanu wiedzy i kierunków badań twórczości Ignacego Krasickiego, jak i odbiciem sytuacji i ambicji współczesnej historii literatury, dyscypliny wprawdzie szacowanej, ale — niechący (a może chcący?) trącej postmodernizmem. W porównaniu z bogatym tomem materiałów ze Zjazdu Lwowskiego książka ta ma wymiar znacznie skromniejszy. Oddajemy ją do druku z nadzieją, iż mimo wszystko zainteresowani tradycją czytelnicy odnajdą w niej wiedzę o nieznanym dotąd źródłach w nowym świetle ukazujących osobę biskupa i pisarza, oraz poznają ciekawe metodologicznie możliwości interpretacji jego dzieł, a przede wszystkim odkryją szczególny blask i rangę tego pisarstwa niezmiennie trwającego w duchowej przestrzeni kulturowej wspólnoty.

Konferencja zatytułowana „Ignacy Krasicki (1735–1801). Pisarz i środowisko” zorganizowana przez Polskie Towarzystwo Badań nad Wiekiem Osiemnastym, Ośrodek Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego, Uniwersytet Warmińsko–Mazurski, Towarzystwo Naukowe im. Wojciecha Kętrzyńskiego, Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie i Starostwo Powiatu Lidzbarskiego odbyła się w dniach 16–19 maja w Olsztynie i Lidzbarku Warmińskim. Wygłoszono 22 referaty, z których 20 publikujemy w tej książce.